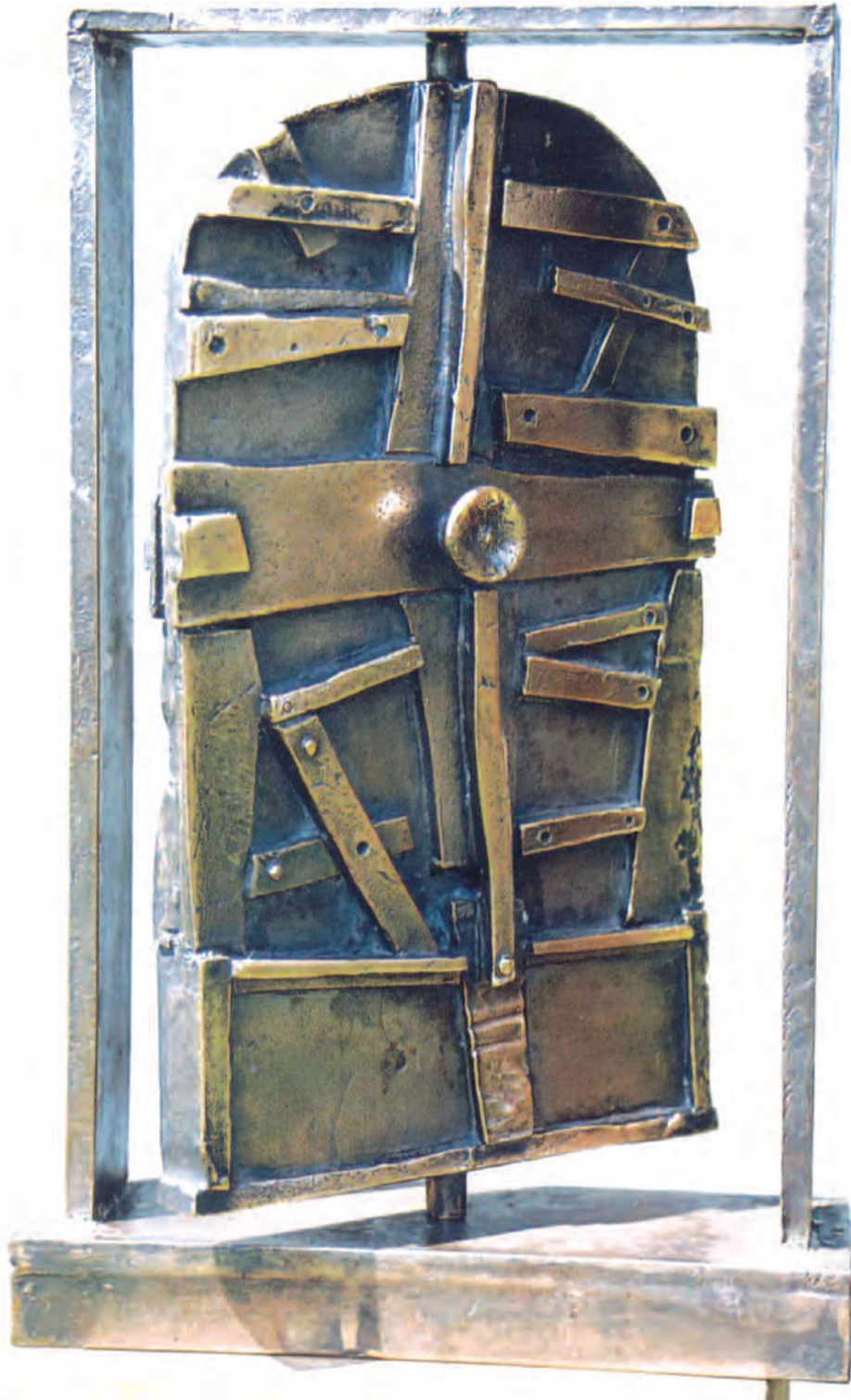




Szakáts Béla szoborfiguráival és kapuival illusztráltuk lapszámunkat. A művész bemutatása a 26. oldalon



Belső és külső naplementék

Lászlóffy Aladárral beszélget Elek Tibor

– „Igazi szülőföldünk egy kor. Sajnos / nem maradhatunk otthon.” – irtad egyik korai versedben (Igazi szülőföldünk). Milyen volt a ti szülőföldetek, tehát az a kor a nemzedéked, az ún. első Forrás-nemzedék (Bálint Tibor, Bodor Ádám, Hervay Gizella, Jancsik Pál, Palocsay Zsigmond, Szilágyi Domokos, Szilágyi István és mások) indulása idején? Mennyiben élted Te meg nemzedékiként a közel egykorúak együttindulását, mennyiben különböztek ti az előttek járóktól? Annak idején „borzas” lázadóknak is neveztek benneteket, Láng Gusztáv nemrég egy beszélgetésben azt mondta, hogy az „erkölcsi lázadás nemzedéke” voltatok. De az, hogy poétikai értelemben is nemzedék letetek volna, talán nem is olyan egyértelmű. Milyen törekvések vezéreltek benneteket akkor, az ötvenes évek végén, hatvanas évek elején?

– Az a bizonyos első Forrás-nemzedék abból a szempontból volt új eresztés, hogy amikor

tanulni kezdett, akkor a magyar iskolákból kirekesztették a Babits Mihályokat, Kosztolányi Dezsőket, Somogyvári Gyuláról és másokról nem is beszélve. Akkor a tilalmak világa volt a múlt, a múlt az volt, amit engedtek. Ilyen értelemben mi már nemcsak az említetteket, hanem a két világháború közötti nyugati irodalmak újító irányzatainak a nevét sem kellett volna, hogy ismerjük, ha mindenki komolyan veszi azt, amit éppen tanítanak neki. Az a nemzedék voltunk, amelyik már a háború után kezdte az iskolát. 1945. január 6-án mentem első osztályba, egyébként már '44 őszén mentem volna. Mire mi tankönyvhöz jutottunk, addigra már egészen mást tanítottak, mint a két háború között. Mire viszont versifikációra került sor, az akkori proletkultus szerkesztők, kritikusok azt mondták, hogy amit csináltok, az egyszerű felmelegítése a két háború közötti érthetetlen, burzsoá, dekadens irodalomnak, ti avantgárdisták vagytok. Mi vállaltuk,

hogy igenis azok vagyunk, mert nem ismertük ugyan az avantgárdot, de ha választani kellett Hülyefejű Jenő szempontjai, pártállása és a dacolás között, akkor inkább a dacolást választottuk, ösztönös szembefordulás volt a hivatalos irodalompolitikával, mert valami mást akartunk.

Kezdetől valahogy másként verseltünk, mint az előttünk járó generációk. A proletkultushoz képest mi emberi hangot ütöttünk meg, amit az olvasó azonnal észre is vett. Már az Igaz Szóban megjelent első összeállításban (1956-ban) látszott ez, amikor még természetesen nem voltunk Forrás, hiszen a Forrás könyvsorozat csak 1961 decemberében indult Veress Zoltán prózakötetével és 1962. április 12-én (pontosan Gagarin röpte után egy évvel) az én verseskötetemmel, a *Hangok a terekkel*. „Ideológusunk”, Kántor Lajos már 1958-ban bemutatott és jellemzett bennünket sorra az Előrében.

Folytatása a 7. oldalon

Faludy György

A könyvek halála

Ezernégyszáz vége felé Erasmus Flandriából Párizsba érkezett, hol boltokban Gutenberg ajándékát árulták, a nyomtatott könyveket:

„Mint halsz meg jól”, Savonarola művét, (szerzőjük már átment a túlvilágra) meg Amerigo Vespucci munkáját Kolumbus útjáról Amerigába.

Ötszázad évig tart a könyv uralma, a kálvinista kapcsos Bibliát tart asztalán és abban vizsgálja, mi az erény és milyen a nagyvilág.

Nagyapám állt malma kékes porában Cudenhove művével kézben: „Az Egyesült Európa gyönyörű lesz te talán megéred, bizonyos hogy én nem.”

Apám rommá lőtt lakásába lépett kihúzta Schopenhauer kutyabőrbe kötött Aforizmáit jobb zsebéből s mint mindig, vigaszt merített belőle.

A könyvek voltak nekem a parancslók, a boldogság s a mindennapi ünnep kár, hogy a fiatalok nem olvasnak könyveket és számítógépnél ülnek.

Ami velük jön számomra ellenség, idegen, esztelen és jég hideg. Már nyolcvanhárom esztendeje gyűjtöm a könyveket. Azt kérdezted: minek?

Ferdinandy György, Csaplár Vilmos, Farkas Zsolt prózája;

Makkai Ádám, Böszörményi Zoltán, Szentmártoni János, Lászlóffy Csaba, Király Farkas, Farkas Wellmann Éva, Muszka Sándor, Bordy Margit, Kupcsik Lidi, Mogyorósi László, Bálint Tamás, Nagyalmos Ildikó versei;

Orbán János Dénes: Elővezetők A Magyar Fausthoz;

Vizinczey István-esszéje Heinrich von Kleistről;

Kritika Kukorelly Endre, Alexa Károly, Füzi László, Gömöri György, Nagy Pál, Sarusi Mihály, Demeter Szilárd, Ligeti Ernő könyveiről;

Kritika a Krétakör Színház előadásáról;

Sándor vagyok én is! – Orbán János Dénes új rovata;

Interjú Márkus-Barbarossa Jánossal;

SZENTMÁRTONI JÁNOS

Szonáta

Gyűjtsd föl az örömet bennem,
a kapcsolót én nem találom;
tán észre sem veszel, ha erre jársz,
oly árnyékba borít halálom;

minden csak messziről lobog fel,
a tűz melegét el nem érem;
nem pazaroltam magamat rosszra,
csupán csak Urukban éltem,

amit helyesnek és szépnek láttam,
lassan rádöbentem – nem lehet,
közben észrevétlen kispóroltam
csaknem mindenből a szívemet,

minek is tartogattam?, hiszen
nem tudtam használni semmire,
még magam elől is rejtegettem,
s honnan most elővenném – hült helye;

megválthat-e engem bárki?,
kihámozhat-e éjszakámból?;
aki erősnek hitte magát,
már csak az emléke lángol;

aki szabadnak hitte magát,
déliab-kalitikában ázik,
mindig a másban, az újban
próbált eljutni önmagáig;

én meg önmagamon túl
sajnos sohasem jutottam,
fejemben világ épülhetett,
kockaként pörög most unottan;

gyerekként minden más volt,
madarak énekeltek rólam,
átáramolt rajtam a szépség,
s én boldog hangszere voltam,

gyerekként még minden más volt,
Isten bokájánál ültem
– de a halál odvas tövében
leroskadtam megszégyenülten;

azóta dacból, szorongásból
falakat hordok csak össze,
né is lássam kudarcom bűnét,
eltöröljem mindörökre:

hogy nem tudtam senkit megtartani,
ki az életnek megtartott engem,
a remény fűvét nem leltem sehhol,
hangszerből faragott koporsó lettem –

a dermedt ürességben gyertyát
éget a bor, a holdarcú vers – hárman,
csalóka fényünknel raboskodom,
a teremtés ízével számban...

tán észre sem veszel, ha erre jársz,
oly árnyékba borít halálom,
gyűjtsd föl az örömet bennem,
a kapcsolót én nem találom.



A Bernhard-kályha

„Soha senki nem talált ki semmit, és nem is fog.” – idézi Thomas Bernhardot Németh Gábor *A huron tó* című könyvének egyik mottójaként. De ez a mondat Kukorelly Endre szinte bármelyik könyvében szerepelhetne. Furcsa, hogy az egyre terjedelmesebb Kukorelly-recepcióban alig említik Thomas Bernhardot, holott talán az ő művei hatottak a leginkább rá (ahogy Németh Gábor írásmódjára is, de e hatás finom különbözőségét bonyolult lenne itt szétszálalni!). Talán azért is maradt a „Bernhard-kályha” észrevétlen, mert Kukorelly számára nem a nagy osztrák ún. írói világlátása a fontos, sem a nyelvi szerkezetei, azaz „emeletes” körmondatai vagy ismétlő fokozásai – nem, mert ezek annyira egyedi lelemények, hogy bármiféle átvétel szinte automatikus utánzáshoz vezet még a legjobbaknál is. Hanem... mi is?

Alighanem a Thomas Bernhard-i *irodalom-ellenesség* a meghatározó a prózaíró Kukorellynek, miközben pontosan tisztában van azzal, hogy maga is irodalmat művel. Sőt, nemcsak művel, hanem termel! De ezt a „termelés”-t akarja leleplezni és fölfüggeszteni írásaiban, vagyis ezért gyanakszik

FARKAS WELLMANN ÉVA

Szerencsejáték, túl a nyáron

Hogy mint esett, hogy feldobtam az érmét,
habár a távlat olykor újraírja,
bizonyítnám, ha lenne tétje és mért,
elmondanám, s tudnád, mi volt a nyitja;
nem értelmeznéd értő-furcsa keggel,
s bizonyítnám, ha lenne tétje és mért
egy menettérti személyvonatjeggyel,

hogy így történt: csak nyárnak volt a vége;
egy rosszulnényt tartott amaz óra,
megkérdeznéd, nemrég volt, avagy rég-e,
s miért, hogy nem bírhattam végre szóra,
szerepelt-e még bárki más a tervben?
Megkérdeznéd, nemrég volt, avagy rég-e...
(Rutinból nyertem, mint a solitairben.)

A működési elv az ötven-ötven;
arány, mit dzsókerként ne nézz, de láss át,
visszaszámolt időt vagy tért a ködben,
vagy mindnek égen túli, torz imázsát;
– tudnád netán, e kártya-tét mit ér meg? –
visszaszámolt időt vagy tért a ködben,
vagy lassabb járását a kósza vérnek?

S adá az Úr a vér rendes folyását.

folyton az irodalomra. Az irodalomra mint üzemre, álomgyárra vagy szépségiparra. Arra az irodalomra, amelyik rendre kitalál valamit, majd szépen kikerekíti a dolgokat. Elmeséli, kíméletlenül végigmondja vagy – dúdolja, ha törik, ha szakad. Nos, Kukorelly mindezt kihagyja. Mivel írásaiban – ebben az értelemben – semmit sem akar kitalálni és/vagy kikerekíteni, ezért utasítja el radikálisan a fikciót, mint az irodalmi formák által ránk kényszerített kitalációt, szép és hazug mesét. Ennek az irodalmiasságnak ront neki, ezt vizsgálja fölül és helyezi át egy másik térbe a Kukorelly-szöveg. És ehhez az irodalmi nyelvhez *képest* „rontja el” mondatait, iktatja be a hibákat, a stílustöréseket és a beszélt nyelv roncolt szerkezeteit. Hogy e radikális és kínzó processzus által visszanyerjen valamit, amit élő nyelvnek szokás nevezni. Vagy irodalomnak – sajnos vagy nem. Am ezt az olvasó döntheti el, mert ez csak és kizárólag az ő szíve joga. „És mindez, így Kukorelly, a ♥-en alapszik, a ♥ pedig egy jókora, kövér bálnán alapszik.”

MÉSZÁROS SÁNDOR

CSAPLÁR VILMOS

Napsütés, Vas, Pilinszky

1970 szeptemberében barátnőmmel kiszálltunk egy autóból, amely stopposként elvitt bennünket a keszhelyi út Szigliget-Badacsonytördemic elágazásáig.

És ezután következett a csoda.

Csak számomra, mert a barátnőm már járt Szigligeten. Én huszonhárom évet elvesztegettem anélkül, hogy eljöttem volna ide. A nyaraimat holmi Balatonszéplakon, Balatonföldváron töltöttem. Gyalogoltunk az úton, szedtük a szilvát a fákról, és egy-csapásra (bár én ezt akkor még nem tudtam) megszűntem délipartlakó lenni.

Létezik ilyen hely Magyarországon?

Amit ekkor éreztem, azt soha máskor, soha többet nem voltam képes újra érezni.

A szilva íze sem volt soha többé olyan finom.

Az igazán jó tulajdonképpen át sem élhető, nemhogy földézhető lenne!

Az a része, amely kellemes, vagy nagyon kellemes, az igen, arra lehet szavakkal emlékezni.

Például a szép kastélyra, ahová látogatóba jöttünk Munkácsi Miklós barátomhoz.

Akkor még megvolt az Alkotóház saját strandja. Oda is kimentünk. Meleg idő lehetett, fűrdtünk is. Karola néni (Isten nyugosztalja Szigligetnek ezt a nyughatatlan egykori lakóját, akit minden alkotóházi író inkább előbb, mint utóbb megismer!) házában aludtunk. Az udvarán reggeliztünk.

(Hihetetlen, de itt jöttem rá, hogy milyen jó udvaron reggelizni.)

Ez volt egyrészt.

Másrészt meg többször is visszatértem a következő években, nem látogatóba, hanem beutalt íróként, de nem voltam képes írni. Pedig budapesti zilált lakásviszonyaim miatt én, a zajokra igen érzékeny idegzetű fiatalember, valósággal vágytam rá, hogy itt dolgozzam. Mégse ment. Máig találgatom, hogy miért nem. Az, hogy karnyújtásnyira tőlem mindenféle híres írók (Vas István, Pilinszky János) ültek, ettek, mászkáltak, valószínűleg nagyon feszélyezett. Hallottam a szobákból kiszűrődő írógép-

kattogást, és megbénultam. Mintha minden leütött betűjük előlem vette volna el a betűt. Ott, ahol ők írták le a szót, nekem nem maradt.

Kimenekültem a szabadba. Bejártam a parkot, keresztül-kasul vágtattam a környékbeli hegyeken-völgyeken, elsétáltam az átépülő Tapolcára, ahol szemügyre vettem az árkokat, vízvezeték csöveket, gázcsöveket, az éppen lefektetett csatornákat, a félig lebontott házakat, és többször elgalyagoltam Keszthelyre is.

Iszonyúan kifárasztottam magam, a lágyékhajlatomban (miközben Vas István, Pilinszky János és a többiek írtak), átmennetileg sérvre utaló duzzanatok keletkeztek.

Talán az lehetett a másik ok, hogy ilyen gyönyörű helyen én képtelen voltam írni. Akkor.

Ez az az idő volt, amikor ha napfényről írtam, elsötétítettem a szobám ablakait, fölkapcsoltam a lámpát. Így aztán fölragyoghatott a napfény. A papíron.

Szerencsére vagy nem szerencsére, elmúlt ez az idő. Is.

Az idő(k) szokása.

Hosszú évek óta annak rendje és módja szerint már „dolgozom” Szigligeten. (Azon kívül, hogy a gyerekeimmel nyaralok.) Fújhat a szél, zuhoghat az eső, szélről és esőről írok, ha kell.

Besüthet a nap is a szobámba.

Igaz, Vas István, Pilinszky János már nem ütik a billentyűket. Egyszer majd én se fogom.

BÖSZÖRMÉNYI ZOLTÁN

A szerelem illata

– Szonettkoszorú –

1.	Halkan mondom, s ha te is fogadod, A nyári éjnek tűzből szállt sugarát, Régvolt képek illatgőze messze száll, Csobban az emlékek evezője ott						
	Az éteri térben, ahol a világ Gondja karon fog, s mesékbe illőn Megtotoz az útonálló gond, trillák Sejtelmes foszlánya áthallik a köd	5.	Most is az vagyok, ki szeretni ígér, Ki a fákat érted rügybe imádja, Mint kinek az igézet a hatálya, Unos-untalan a mába visszatér.	Mit ember emberrel másként nem tehet, Csak a kín, az összezúzott szerelem.	12.	Kiben reménnyel alszik el a homály, Nem tud mást, tovább gyűrűzteti tervét, Mint serény szolga, ha váratlan vendég Lépi át portáját az úri háznak.	
	Puha falán, gúzsba kötött gondolat, Vergődik a mocorgó dombok alatt, Fehér húsát kínálja, hadi sarcot,		Az áhitat fakó tükre állít most Is pajzán léteimből katedrális, Félelmet, melyből a bizalom kimos Minden ármányt és minden obsitot.	Sodorj magadba, mint váratlan dallamot, Mint ki imádni magába szoktatott, S onnan végképp, semmiképp nem ereszt.		Szedem magamra a hóbelevancot, Hogy még gyorsan, idejében kiérjek, Hol képzelődés lassú tűzén hamvadsz, Hol patak vize mossa el az arcod.	
	A meglepetésből kibontott vágyat, Mít eddig még soha nem próbált ki agyam, Szerellemmel szeretni, hát itt vagyok.		Mellém állsz és én melléd állok, látom, Az úr résnyi, cafatokban a csók már, S képzelődni volt csókokon úgy fáj.	9.		Valóságból valóságba ébredek, Búcsút intenek válladon a hegyek, S mindenre csak érted emlékezem.	
2.	Szerellemmel szeretni, hát itt vagyok, Körülöttem fényben úszó ablakok, Árny rejti tested maréknyi vonalát, Egy röpke ábránd szövi pókhálóját.		Veszélyben a múlt színes kelengyéje, Inkább nézz rám, és én leszek cserébe Ki átfog, tüzes inda derekadon.	Nem találod fortélyát őz-szememnek, Feldúlt keblemnek bős haragját sem, Melyben a selymes tavasz mártózott meg, Miközben én rád gondoltam, szüntelen.		Valami még marasztal, még nem megyek, Hogy mitévő legyek, merengek ezen, Szavaidat visszhangozzák az egek.	
	A fénynek szövétében csillogó ér, Görgeti, viszi, sodorja az igét, Lángtaraja zöldfejű bérceket ér Füstlavinát ígér, félelem-gomolyt.	6.	Ki átfog, tüzes inda derekadon, A sóhajoknak felajzott pribékje, A bűn, vétkek rabszolgája, cselédje, Kit nem oldoznak fel az ős-angyalok.	Mind kiitta belőlem a nedveket, A féltékenység malma örölte meg A mondatot: Mondd, mi leszek nélküled?	13.	Szavaidat visszhangozzák az egek. Úgy tűnik, mintha nagyon távol lennél, S magamból mindent magaddal vittél, Itt hagyta, mint madárfészket, üresen.	
	Megemészt a roppant tűz idebent. Amíg a rossz hűsevő növényt növeszt, A jónak erdeiben fohászokodom,		Nem ámítalak mással, csak magammal. Hatalmas terheket cipelek érted. Világodat világgommal elérem. Jöjj velem, én már csak téged akarlak.	Mit válaszoltál volna kedves, erre, Erős szárnyaim, kezem kitekerve, Korbácsodnak csápjai szívemen.		Legyek örök rögeszméd: tömény élet. A fény éles kése ne szegje meg kedved, Még lehet minden, ami lehetetlen, Szerelmet adj, ne lassan ölj mérget,	
	Érted, hogy a pillanat ne vigyen el, Én legyek az örök meglepetésed, És szerelemhegyek póre válladon.		Köröttem májuszfák fehér rügye ég, Alatta ajándék a rét, képzelem, Hogy a rétre velem együtt érkezel,	10.		És nem kérek tőled semmit cserébe. Meglásd, ha itt hagysz, jövök érted, Elviszem magamban a hűségedet.	
3.	És szerelemhegyek póre válladon. Képzeld, de a nászt újra írja, A reggel kirakatába ragasztja, Ajkaidon nyújtózkodó mosolyod.		S az ünneplők, a nász éltet téged, Abban a hullámzó gyönyörben, engem, Ki nyelved lángján újra s újra elég.	Korbácsodnak csápjai szívemen, Peremén parázsló rózsák, reggelek. A pillanat: hamuból kelt füstegér, Zizzenő ruhádon fodor-költemény.		Elviszem magamban a hűségedet, Verjenek meg érte, kövezenek meg, Kiállom büntetésed, minden próbát, Hozd vissza szerelmünk reneszánszát.	
	Útra éledsz, mint szemérmes szél elől Ki gyorsan eloson, s parfümöt old A magára maradt éjszakában, volt Nyaraktól és volt telektől elköszön.	7.	Ki nyelved lángján újra s újra elég, Mily indulat, mily győtrelem készített, Hogy itt maradtam, ennyire védtelen. Irdatlan felhőket kaszabol a szél.	Holnap is így lesz, szerkesztik a percek A folytatást, hétkarátos akarát Szeszélyeink aranymezején arat. A magok között boldog bogár serceg.		Jöjjön vissza az ellillant pillanat, Fénylő mosolyod teremtsen új rítust, Legyek újból melletted, ha elpirulsz, Föláldoznám érted diadalomat.	
	Harang virága kondul ismét messze, A gyönyör hangján megint figyelmeztet. Bejárt tájaid bejárja örömöm,		Márvány a melled, és hideg és merev, Rőt alkony száll a terasz pázsitjára, S távol megszólal egy szonatina, Forró homok izzítja a testemet.	Még ne menj el, még egyszer kell a tested, Idézd ide újra a régi estet. Az óra mutatója nem szalad tovább.		És még többet ennél, ha megint kérnéd, S mellemen, ölemben újra égnél, Ha észrevétlen átfogna két karod.	
	Amihez érsz, ahhoz van igazán közöm. Párna-pára illatozó ormokon, Hegyeid terhét önként felvállalom.		Csak képzelek, vagy a vérem rostokol, Mint kék lagúnában a ragadozó Halak, ha az ízes prédát vadászó	A mindenség áll ilyen döbbenetben, Mint ahogyan állok most is előtted, Kiben sereglük, képzel ezernyi vágy.		Még áhítozom rád, ismerős szűkség Bontja a szirmait, leülök melléd, Halkan mondom, s ha te is fogadod.	
4.	Hegyeid terhét önként felvállalom. S viszem magammal a kedved, Járható utakat keresek benned, Ahol közrefog létednek tengere.		Merev tekintetüket, mint színészek mímelik, Úgy várok rád, s szomjazó ajkam is, Tömény csókban, vérerekben fuldokol.	11.		15.	Halkan mondom, s ha te is fogadod Szerellemmel szeretni, hát itt vagyok, És szerelemhegyek póre válladon, Hegyeid terhét önként felvállalom.
	Gyanú árnya a trójai falovon. Seregek állnak fel szemben egymással, Viszik a szellők a lengő zászlóval A hírt, melyet a szemedben olvasok.	8.	Tömény csókban, vérerekben fuldokol A mindenség, s én nem veszem zokon, Hogy szusszal nem bírod tovább, osztozol A mérgen velem, mintha jó rokonom.	Felfedi kudarcaink a fehér ágy, S erről nem beszél az ember, ha nem Muszáj. Ó, néha az is lehetetlen, Hogy kiegyezzen ajkaiddal a szám.		Most is az vagyok: ki szeretni ígér, Ki átfog, tüzes inda derekadon, Ki nyelved lángján újra s újra elég, Tömény csókban, vérerekben fuldokol.	
	A csatából a győzelem lángja tűz- Viharok kavalkádja bűnbe űz, S hullámzó tested ráncaiba ér.		Vigyél magaddal, és kedved szerint tedd Velem, mit művelni kész a képzelet,	Minden puha, képlékeny, bársonyos és lágy, A kék délutánba oldódott dallam, S hullámzó hangod megsimogatnak.		Én vagyok ez a váratlan idegen, Korbácsodnak csápjai a szívemen, Kiben sereglük, képzel ezernyi vágy,	
	Még nem adom meg magam, még nem győztél, Ki benned forgatja éles életét, Most is az vagyok, ki szeretni ígér.		Té alszol, vagy csak az alvást mímeled, És elnyújtózom tebenned én is, lám, Kiben reménnyel alszik el a homály.			Kiben reménnyel alszik a homály. Szavaidat visszhangozzák az egek, Elviszem magamban a hűségedet.	

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

Mi lenne jobb?!

Mint ujjbegyből a vér,
kibuggyansz lelkemből
vörösén.

Lassan szívárogsz, észrevétlen,
csak a piros pöttyök mutatják:
ott vagy,

kijöttél,
egészen mégsem.

Lüktetsz bennem.

Ott. A véredekben.

Nem tudom, mi lenne jobb?!

Ha begyógyulnál, vagy ha
kifolynál egészen?!

Mind a ketten

Itt ülök, felállni semmi kedvem!
Hogy mit érzek? Semmit. Az életem
s minden, amivé egyszerre lettem,
magamtól bátran kibérelhetem.
S lakhatok bennem, berendezhetném
olcsó kis lusta lakosztályomat,
s téged is szépen odaképzelnék:
lakhatnál bennem, míg véres alkonat
ülné meg szobámat s mind a ketten,
bacchanáliában, szeretetben,
megölnék egymást.
Felcserélt szerepben.

Még mindig itt. S még mindig egymagamban.
Nyújtózkodj bennem százezer alakban.
Legyél hős vagy bármi, legyél tűz, mi éget.
Szorozz be, ossz el, beszélj hozzám, kérlek!

Állapot

Félek magamban megtalálni
mindent mi te vagy, mi én vagyok,
hogy mondjam el, míg velem háltnak
ördögök, szürke angyalok,
hogy te vagy a tavasz,
minden, mi élet,
te vagy a gyönyör, vágy, öröm...
minden te vagy, a nyár, az őszi is,
magamból beléd költözöm.
Félek kutatni benn, a létben
valami újszerű anyag fogán,
nem ismerem, idegen tőlem,
téged kereslek, téged, uram.
Míg odakint sűrű cseppekben esik,
idebent farkasok, s disznók hada,
űznek messzire, féltő karodba,
téged keresni, benned magam.
Félek tőled messzire lenni,
hol bántanak, s én nem bánthatok,
gondolatban gyakran hozzád szököm.

Szüükszerű az állapot.

FERDINANDY GYÖRGY

A Szeitz-villa nem eladó

– Visszajövünk, drágáim! – ígérte.

A kontya kibomlott, ott, a lelakatolt kapuban. Sláfrokban, mesélték róla. Később kijöttek érte a mentők. Lefejtették az ujjait a rácsról. Aki látta, lesütötte a szemét és hallgatott.

Azokban az időkben megindult a föld. Aki tehette, összecsomagolt. Az apró konyhakertekben nem maradt csak az, aki mozdulni se tudott.

A Szeitz-villa ablaka betört, a bozót már teljesen elfedi a bejáratot. *A szolgálmi úton* nem jár csak a postás. Nyomja a pedált, fűtyörészik. Keresztülkarikázik az udvaron.

Időről-időre a szomszédok kapnak egy nagy, barna csomagot. Tengerentúlról küldi valami ismeretlen. Név nincsen a csomagon.

Elmúlt már egy emberöltő is a háború óta.

A szomszédok – egyik a másik után – eladogatók a házaikat. Életjáradékért, úgy, hogy az ember nem is veszi észre: amíg él, benne marad. A Szeitz-villa teteje beomlott. Száraz ág szakadt rá, és a tartógerenda megreggyant a súlya alatt.

– Meg kellene javítani! – mondogatják. De senki se meri leverni az ajtórol a lakatot.

És akkor, váratlanul és hihetetlenül, megnyílnak a határok. A hegyen is megmozdul a föld, az ingatlanirodák házhelyet keresnek, gépkocsik hajtanak keresztül az udvaron.

– Kié a villa? – kérdezik. Vagy: eladó ez a rom?

– Nem eladó! – kiabálják az öregek. Visszajönnek a tulajdonosok!

Hát az, hogy visszajönnek, nem olyan biztos. Az építész fél tudóval engedték szabadon. Valaki azt hallotta róla, hogy fekvő beteg. Különben feljött volna a hegyre! Nem hagyta volna összerogyni a házat.

*

Hajnalanban pedig ismét nagy, fekete limuzinok fékeznek az udvaron. Vidám társaságok állják körül őket, a sofőrök a házra irányítják a reflektorokat. Hát ez az? – kérdezik, és nagyokat nevetnek.

Ott áll ma is a helyén. Két óriási hársfa lombja takarja, de jól látszik így is a balkon üvegfallal, a jégverem a konyha ablaka alatt. Előtte a dísznövényeket már fojtogatja a gaz. A tiszafa körül, vad csomókban, lila orgona.

Az ösvény most is keresztülvág az udvaron. *A szolgálom* hosszabb életű, mint az ingatlanok. Néha még most is áthajt rajta egy limuzin. Áthajt, és megáll.

– Kié a ház? – kérdezik. Vagy: eladó ez a rom?

A szomszédok kijönnek, várnak. Mert a bokrok mögött apró, barátságos házak sorakoznak. Konyhakertek, muskátlis ablakok.

– Nem eladó! – kiabálják az öregek. Visszajönnek a tulajdonosok!

Ők még emlékeznek rá, hogy mi van túl a falakon. Égigérő mennyezet, magyarázzák. Az ajtókat duplaszárnnyúak. A konyha a legkülönösebb az egészben: egyetlen óriási szála, a tűzhely pedig nyitott. Szeitz úr furcsa ember.

– De jólelkű teremtés! – teszik hozzá az asszonyok.

A háború végén kijött a hegyre a fiával. Körüljárták a telket, eltakarították a romokat. Ricsi már akkora volt, mint az apja. Ő adogatta fel az építésnek az anyagot.

Mert hát igen, nekiláttak. Egyiket a másik után, helyreporozták a házakat. A tetővel kezdték, a tetőszerkezet volt a legfontosabb. Mire kivirágoztak az orgonák, a belövéseknek nyomuk sem maradt.

Egyszer feljött a két asszony is utánuk. A Szeitz úr felesége, és a nagylány, a Baba. Körbejárták ők is, megölelték, megcsókolták az asszonyokat. Azután elmúlt ez a nyár, és Szeitzék nem jöttek vissza. Akkoriban volt, hogy elvették a házakat.

Az övéket is lelakatolta valami hatósági közeg. De a Szeitz-villa lakatlan maradt. Állt tovább magában, *mint egy oltár*. Némán, komolyan.

A két hársfa már teljesen eltakarja az égig érő, fekete ablakokat. Tavasszal felkapja, szétviszi a szél a hársfaillatot. A gyerekek létrát hoznak, leszedik a virágot. Bronzvörös tea lesz belőle, kiterítik, megszártítják a napon.

*

Az asszonyt még látták, amikor hazaengedték a hadifoglyokat. Állt és nézte a házat.

KIRÁLY FARKAS

karibi klip – az utolsó beszéd

(egy sokol rádió hallgatva)

..... takarom
... haragom
..... az aki
... hazafi
... robogott
..... lobogót
..... szele fújt
.... belebújt

..... az eszem
... leteszem
..... deci ám
a cián
..... lenyelem
... megnyerem
..... ezt a rút
háborút

karibi klipek

revolúció
hajnalban mikor a parton
az álarcosbáznak vége
megmutatom az arcom
ha akad aki megnézze

leleplezem a képet
most hogy vége a bálnak
s pihennek mind a népek
nem isznak nem zabálnak

itt van hideg kezemben
minden háború s béke
átmosva vízben vérben
életem összes éke...

(kiáltások, különféle zajok,
fekete sítaszokosok
özönlének mindenfelől...)

helyszínelés

igen tudhatta előre azt hiszem
behunyom szemeim és látni vélelem
amint a sötétben kifelé araszol
zsebéből kihull egy ismeretlen érem

s köhöz csapódik. megfordul nem szól
a másik ébred és figyel persze
villámlik benne millió színapszis
csak lépéssnyire van tőle a fejsze...

lefújom a port a levélről s olvasom:
tied a spájzban a narancs banán
a hajnali vonattal jön az özönvíz
van a padlason egy gyors katamarán

amnécIA

érzed ezt
lóporszag
most épp a
kikötőt lövik

emberek emlékek
zsúfolódnak a hajókon
pakolja mindenki
boldogabb éveit

hajók törnek ki
messze vitorláznak
a tengerbe esik
egy-egy csomag
néhány tengerész

ez izgalmas
szerintem
maradjunk még
várjuk ki a végét

az igazság az
hogy elfelejtettem
melyik sereghez
tartozom

MAKKAI ÁDÁM

Az emberi test szörnyűséges megvénüléséről és trágyává omlásának
eredendő bűnösségünk okozta elkerülhetetlenségéről

(avagy F.Á. Bsz. Mh.) (a rövidítés megfejtése lejjebb)

(pőre szonettek)

I.

Huszonéveske valék. Az ötvenhatos Októberi Forradalom még ott dörömböle ifjonti bőrömnek alatta. Gyermeteg nejemmel, ki alig rúgta volt be a tizenkilencet, Boston városában vidorkodánk. Még állást is adtanak az *Ritz Carlton* szálloda nagy konyhájában, mint

pincér tanoncnak, nyolcvankilenc centekért *per horam*, ami akkortájt tetszetős összegecske vala. Akadt ott szerecsen, ferde szemű japán, koreai, olasz, egy pár yankee, és egy francia. Ő volt a Cukrászat Nagymestere. „*Est-ce que tu parles français?*” – kérde

egy szép napon. „*Un peu...*” – nyögődösém. Föl is derüle az franciának ábrázattya, s életkorom felől faggata. Mikor bevallám a huszonegyet, elhencegé, hogy ő már ötven. „*Az még nem kor...*” – bölcsködém

dőre fejjel, mire ő: „*No majd rájössz, mon vieux, mi az, hogy «öregség»...*” „*Nos?*” „*Voilà: mikor beleid sikeres kiürítése több gyönyört nyújt egy lehangolt hegedűversenyénél két asszonyi comb orgonasípjai között.*”

II.

Mozogni? Ugyan minek? Mozogni egyszerű. Minden mozog. A hulla ezerszerte bölcsőbb: ő nem mozog. Illetve ez sem igaz, mert a sokféle nyű, mely a halottnak belsejét nyuvasztja, csakugyan valóst tüsténkedik. A *hatha yoga* pozíciói közül a hulla-póz a legméltóbb az

emberi állapothoz. Próbálj nem lélegzeni és leállítani a szívverésedet, hogy csak egyet dobbanjon percenként. Aztán állj fejre és úgy tedd a csülkeidet a rendkívül nehéz lótusz-csavarba. Nyolcvanéves korában az apám negyven percig bírta a szoba közepén távol a faltól és a kezét

sem használta a művelethez. Így kéne meghalni: fejen állva a szoba kellős közepén. Nem azért, mert nem megy tovább a hajó, hanem mert *én akarok kiszállni* ebből a meglékelt dereglyéből. Még jobb lenne

üres belekkel, tiszteletből a Szellemi Lények felé, akkor is ha várának a túldalod, s akkor is, ha kutya se jár arra. Íme hátralevő élet-programom: *Fejre álllok, beszarok, meghalok.*

III.

Lüktetés a hüvelykujjamban. Villanyütésszerű fájdalom a bal bokámtól fel a bal vállamig. Jobb csípőmben meg-megránduló görcs. Mindkét csuklómban merevség, melyet zsigongó rángás vált fel. Most egy percre abbamarad. Jaj de jó! Nem elbizni magad: kezdődik újra.

Hovatovább nyakmerevedéssel bővül – szép ez a szinte szimfonikus variáció sorozat, így nem lehet elunni a meglepetések sorozatát: *gyerünk az önakasztóba!* Tizenkét kiló víz egy plastik zsákban heveder és csiga útján húzza felfelé a fejemet. Ha megpróbálnék szólni

egyetlen szót is, nem sikerülne, mert az állkapcsom mozdíthatatlanul összeszorul a tizenkét kiló víz súlyától. Szól a telefon. Hogy vegyem fel? Bal kézzel meghúrom a zsinórt, ettől a víz súlya lemeget hat kilóra,

s nagy nehezen ki tudok nyögni pár szót. „*You sound funny, Sir*” – mondja egy diáklány, aki vizsgahalasztást kér, mert holnap megy férjhez egy afgán férfiúhoz, s emiatt át kell térnie a muzulmán hitre.

IV.

Mindebben a *muzulmán hitre való áttérés* a poén. A leányzó, aki megzavar az önakasztás örvendetes cselekedetében, szőke, kék szemű, svéd származék, szülei evangélikusnak nevelték. De jött az ellenállhatatlan szerelem és Abdul Hasszán megkérte a kezét. Hát

most akkor Mr. Abdul Hasszánból legyen amerikai evangélikus, avagy Ms. Kathleen Engströmből legyen burnuszos muzulmán, Chicagóban, 2001 vége felé, mikor majdnem mindenki a világ végét várja, jóllehet ezt elnevetgélve maga-magának sem vallja be? Győzött a patriarkális

szellem, és a leányzó tért át muzulmánra. Azonnal harminc évet öregedett. Engedélyeztem a vizsgahalasztást és tovább akasztottam magam. Erre megint megszólal az átkozott telefon. Ezúttal a vőlegény,

aki szintén diákom, hogy beszéljem rá Kathleen Engströmöt: vegye komolyan az áttérést és egész arcát takarja el, csak a szeméinek engedjen két lukat a fátylon át. Bágyadtan megígérem.



V.

Alig telik el a következő szemeszter, Abdul és Kathleen válnak. Újabb vizsgahalasztás kell. Boldogan megadom. Mindenki kicsit halottabb e romantikus folyamat sodrában. Kiderül a komplikáció: Kathleen várandós. „*Megszüli?*” – kérde a lehető legobjektívabban

hangon. „*Természetesen!*” – feleli hév lendülettel. „*Azért hívom a tanár urat, hogy elvállalná-e a keresztapaságot?*” „*Rendkívül megtisztelő*” – mondom, „*de ehhez én már túl öreg vagyok, és különben sem tudom, most akkor milyen vallású lesz a gyermek.*”

„*Ez ne legyen gond*” – így ő – „*három lehetőség van: egy, örökbe adom, kettő: megfojtom, három: becsületes ateistát nevelek belőle.*” „*Akkor minek a keresztapaság?*” – kérde közönyt színlelve,

miközben ujjam a telefongombokon, hogy hívjam a dékáni iroda egészségügyi osztályát. „*Just in case...*” – dalolja negédesen, „*tegnap azt álmodtam, hogy a tanár úr megerőszkolt és ön az apja.*”

VI. (Záró szonett, rímbe)

Jössz hát a piros magassarkúban
– „stiletto”-léptek ringatják kebleid –
„micsoda mítoszi éjjel lesz ez itt!”
szatyrodiban tiltott mámor-áru van.

Felajzva várom esténk kezdetét,
s míg képzeletben visszavedlem ifjú
titáná – vagyok kackiásan hiú,
nadrágot-inget szórok szerteszét.

A lakás majdnem minden zúga megtelt –
lehántolt lényem omladékein
régmúlt időt vonaglik még a kín:

egyszerre vagyok üres, s dugig eltelt –
te elterülsz – szent felemás titok –
s kitért öledbe beleásítok.

KUPCSIK LIDI

hat szín

Málk Rolandnak

előveszem a személyes hangot,
és felolvasom egy barátom versét,
de közben azon jár az eszem,
hogy az emberekkel való viszonyom olyan,
akár a rubik-kocka.
amint helyére kerül egy szín pár (az éleken),
a sarka rögtön kifordul,
s bár hét választása volna,
a legbonyolultabb jön ki (vagy megy el)
általában, szóval a barátom verse erős,
a kocka meg iszonyú tarka,
s hiába a legjobb szándék és döntés,
hogy kezembe veszem,
s rendezem: színhez színt,
(hasonló a hasonlónak),
könyörtelenül kifordul magából,
a piros kitolja a kéket,
és igazából a sárga sem fér meg vele.
valahogy nem jöttem rá a logikára,
és különben is, a színes ragaszok közül
jó pár már gyerekkoromban a doboz legő
közé vészett a rendtelenségben,
vagy meséskönyvre tapadt.
azon is töprenghetnék a barátom
versének felolvasása közben,
hogy a fekete üres, vagy fekete?

tarott

cs. zs. cs-nak

nézlek téged és magam,
annak rendje és módja szerint
elkínlódjuk
választott első számú szeretőink
nemtörődöm-nemtartozom sutaságait
miközben gondosan rúzsosva
kiskalapban nagy kedvvel
reprezentálunk olyan férfiak előtt,
akikről pontosan tudjuk, hogy elérhetőek,
tehát nem kerül sokba
a fülükbe súgni ezt-azt
és várni a hatást, meg hogy
mit és hogyan beszélnek rólunk
pesten az ismerőseink,
akikkel valószínűleg már többször is
megcsináltuk ugyanezt,
ettől savanyú a szőlejük,
holott ők maguk édesek.
tudod, elnézlek, ahogy
választott első számú szeretődnél
hivatalossá dolgozod magad,
ami csak annyit jelent:
ezentúl téged csal elől-hátul,
és naivitásod teljes tudatában
van pofád boldognak lenni
– mint ahogy nekem is van,
de hagyjuk ezt.
szóval a nagy boldogságban
az első reális szóra
elsírod magad – mint megintcsak én.
megértelek.
azért, ha összeülünk egymással
és tévképzeteinkkel este, otthon,
vagy valamelyik kiskocsmában,
mindig oda lyukadunk ki, hogy
ami nekünk kell, ott van a pakliban,
és egy laza kézmozdulattal
elegánsan kihúznánk azt a lapot,
csak tenni kéne.
de tudjuk mi az igazi végét is:
választott első számú szeretőink
titkolt gyermekeivel
élünk majd egy pesti lakásban,
otthon egymással, az utcán
velük nézünk farkasszemet,
amint elhaladnak idősebb gyerekeikkel
és feleségeikkel mellettünk.
a két lurkó pedig mint a testvérek,
mi meg, mint egy
bolond házaspár.



MOGYORÓSI LÁSZLÓ

Te átfestheted

A hazaút nem tartogat
számomra csak csúf arcokat,
kedvetlenségem fő oka
az állakon lógó toka,
visszeres lábak, puffeteg
karokkal rám mért ütlegek,
szuvas fogak, ráncos fej, ez
a bájtalanság megsebez,
akárha sírba szállanék,
úgy vesz körül a báva nép,
rút mosolyuk, rút bánatuk,
rút leszek én is általuk,
nem tudom szánni nyomoruk,
úgy nyomaszt ez a komor út,
a buszon sírás fojtogat,
már nem látok csak foltokat,
csak tompa színt, tört fényeket,
mit ujjaimmel szétkenek.

Hogy eltakarjam veled őket,
az életöztönnél erősebb.
Ha kimondhatnám nevedet!
Egyedül az menthetne meg.
De nélküled nem látszik e
torkomba varrt varázsige,
nem hangzik fel a kürtjel itt,
mely megidézi fürtjeid
ecsetjét; te átfestheted
e bomló, bűzlő testeket,
egy örült festő vásznait
kellene most hogy átjavítsd.

Kurtán felzokog

Kimondod neved: szitokszó.
Kimondom neved: kibomló,
mélyen rezgő, nyers zene,
mint Bach *Kettősversenye*,
hol fájdalom és hol derű,
a torkomban két hegedű,
tangóharmonika szuszog,
mint nyöszörgő csuklóbuszok,
amíg ajkaid fuvalázzák
Glucktól a *Boldog lelkek táncát*.

Ismerni vágylak, kognitív
szenvedélyem zokogni hív,
nem tudom megővni máshol
magam a melódiától,
ahogyan kurtán felzokog
zsebedben a telefonod,
és akaratlan megsebez
a beérkező SMS.

Werther ébredése

Én nem tudtam, milyen kereszt ez:
nem érni sohasem kezdedhez,
nem követni ívét nyakadnak
csókkal. Hogy a látvány fapad csak,
és egy nyújtózhat csak ruhátlan
pihegve tested luxusában.

Így nem is értem, hogy mi lökdös,
mi kényszerítene csípődhez,
e szenvedély, mint múzeumba
űz hozzád, szememet lehunyv.

Kétezer éves, hűvös márvány,
pózolsz az érintésre várván,
hogy tekinteted teremőre
mozdulatom derékba törje.

A plátóiség
lexikája

Nem számít, kivel henteregsz,
lennék akár a Werthered,
az több, minthogyha lagymatag
módon benned egy tag matat,
a *soha* néha többet ér,
a *nem lehet* nagy szenvedély,
én nem beszélhetem a nyelvet,
amin ti ketten enyelegtek,
a plátóiség lexikája
kell közlésvágyamat kiállja;

hogyan kellene eladogjam,
nincs írva ősi nyelvtanodban,
megszerkeszték egy mondatot,
mely állítmány nélkül vacog,
míg örökké boldogtalan,
mint téli fák, a korcs alany,
nyomorék jelzős szerkezet
villantáná szépségedet:
testemből sarjadt, anonim
árnyjáték, néma pantomim.

MUSZKA SÁNDOR

Egy magam Várad

És mire a hold
Ezüsttel vont a be
A tájon csend honolt
A fákat

Heted napja volt
Hogy úton egy magam
Fejemben egyre csak
És mentem utánad

Ittam ha volt mit
S ettem ha adtak
S megszállva itt s ott
Hol megtűrt a polgár

Fejemben egyre csak
Heted napja volt
Az úton egy magam
És sehol sem voltál.

Várad

S míg farolt a nyár ki a majomszigetről
A hídnak korlátján mellém az est
S később a parkban hol egyszer nem is rég
Nagyon szerettél s szerettelek

És jártam a várost s bár tudtam fellelni
Nem foglak immár s a Körös dalolt
Léha barátom a víg hold is feljött
Fátylát elejté és mindenütt csend volt

S míg aludt a város egy padon magamban
S a Körös Gangesszé dagadt s úszott
Rajta az éjen ezer halál el
És aludt a város aludt nagyon

Semmi különös

Kocsim két lábam
Étkem papsajt
Kútvíz borom
S a nyolcadik nap
Rossz térdem többé
Nem bírt emelni
Egy árokba dőltem
S dugába mind
Tervem hogy téged
S a tengert elérem
Egy szekér szedett fel
A tizedik nap

Úton

Várlak
Úszni tanítom árnyam a házfalon
E déli
Órán a kerten míg átérsz
S a rossz füvek majd mind
Meglásd bokádra
Rontnak s a napraforgók
Nehéz
Sóhajjal újra
A napra tekintnek
A kerten hogy átérsz
Szaladsz felém

Tudtad

Jönnek
Szerelmeinket autókra rakják
Félnék
Vonszolják egymást az örbódék között
Fáznak
Árulva ezt azt a hűvös utcákon
Tárgyig
Reped a sarkuk
Beérik
Zölden és kéken az éjtől.

Banál

S egy langyos vasárnap délután
Míg álmában halkán morgott kutyám
Az ablakhoz ültem s egy lány
Intett szemével

S továbbá történt e délután
Mikor legsűrűbb mind mondják a magány
Hogy kályhám lassan felforrt teám
S készült ebédem

S nem sokkal később e délután
Semmi nem történt s úgy hét után
Ott volt az ablak én s csupán
Ennyi ha történt.

BORDY MARGIT

Foszlányokban a cél

Foszlányokban száll az emlék.
Láng gyúl fekete, átlövött ablakon.
Szaladó kiskatona, parázs, szén,
szögesdrót félelme tágranyílt arcon.

Kiszabott útján jár, kit embernek hívnak.
Hasad a köves föld nehéz emlékeitől.
Ezerszer elesik, lova halálba gázol,
de kezdi előlről, ha a kihívás érte jön.

És boldog a lélek, hogy újra kezdheti.
A halálnál is van nagyobb fájdalom.
Kiszabott útján jár, kit embernek hívnak,
emlékeiben őrzött titkos világátján

foszlányokban a cél, az elveszett Paradicsom.

Vershazámban

„Csönd terül szét már a mezőkön
bezárulnak a föld kapui;
feszülnek a zárógerendák
hallgatnak a föld istenei.”

Gilgames: Agyagtáblák üzenete

Csillagporból éledt álom
úszik át a felhőtájon.
Tépett térkép, harcosok,
roncsok zuhanása.
Telített tér.
Fényben ajtó, vár a vendég.

Mintha angyal lenne,
de más ez a varázskép.
Zengő hang méri a kérdést:
csupán léteünk egy létben.
Többet. Mit tehetnénk?

Mintha angyal lenne. Vendég.
Vershazámban őshazáról,
s keselyűjátszmákról mesél.
A panaszfal égig ér.

Feledés roncsai fölött
hősök fehér csontjaiból
árnyékmadár fészke zörög.
Íme, tisztul már a tér.

Kiskocsmában

„Ó, ember, a te hited ne veszítsd el,
őrizd meg a lélek nagy hitét.”

Juhász Ferenc: A tékozló ország

Valahol egy fagyos éjben
kiskocsmá. Buja gőz,
füsthomály, lila pacsulí.
A kényes múzsa elkéri.

Lehajtott fejű férfi ül.
Halántékán az árnyék ezüst.
Arcára vésett sorsa:
szomorúság, düh.
Imát mormol maga elé,
angyalról ébren álmodik,
ki eltörli múlt és jelen
ördögi köre rémeit.

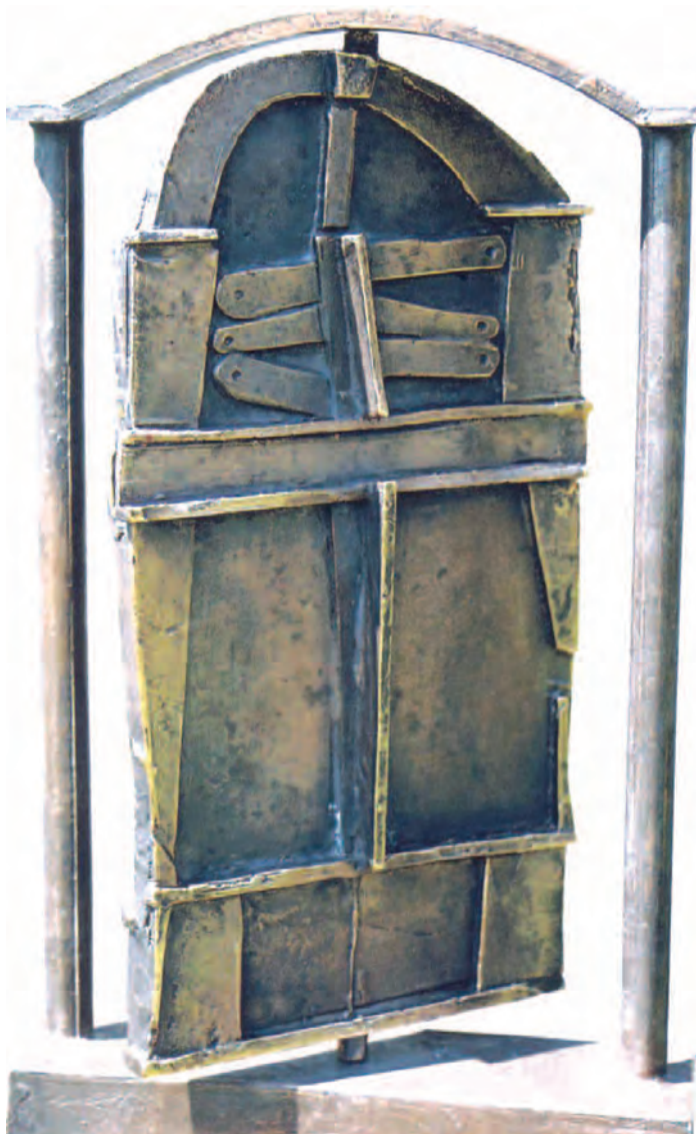
Kint parázsvörös az ég.
Bent fehér láng emészt.
Cigaretta – cigarettát ér,
ital – italt cserél.
Szomszédja hallgat.
Hallgatja földjé,
kinek elvették,
eltévedték – ősei erdejét.

És zúgja fergeteg,
kerek erdő lombja,
sötét rengeteg,
élet-halál útja,
s a járatlan ösvény,
hogy száz év kevés,
de a soknál is több már
a hazugságból-áltatásba
átmenetelés.

Ködkendős virágének

Ködkendő terül a szurok égre.
Valahonnan
csengő hang száll
a fák zúzmara ékszerére.

Fáradt úton jár
a fáradhatatlan lélek.
A cél rövidül
a lélekarangok nehezülnek.



Sándor vagyok én is,
ha nem is Petőfi,
nem a nagy Petőfi,
hanem csak Szoboszlai.
De pennám, akárcsak a nagy költő,
hazámé és feleségemé.

Szoboszlai Sándor: Sándor vagyok én is

SÁNDOR

La gaya literatura

(beköszöntő)

Mi lenne, ha élvezet és kellemetlenség úgy össze volna egyetlen kötéssel bogozva, hogy aki a lehető legtöbbet akarja az egyikből, annak a lehető legtöbb kellene jusson a másiktól (...)?

Nietzsche: *La gaya scienza – A vidám tudomány*

Az utca költője

Én vagyok az utca szavaló költője,
Kinek kopottas az ünnepi felöltője.
Lelkem mélyén leledzenek a rímvirágok,
Amelyek néma nessel bejárják a világot.

Arcom pírja a szép verseket írja,
Kezem a nehéz lelketeket elbírja.
Köszeg városa engemet befogadott,
S az ihletekhez támogatást adott.

Lehet, hogy unnak, lehet, hogy szeretnek,
De tudják, hogy én nem vagyok eretnek.
Utamat a mennyei atyám vezérli,
S a tetteimet rajtam számon kéri.

A magyarok szent kultúráját terjesztem,
Midőn a költeményeim a szívemben erjesztem.
Mindenkinek adok egy apró darabot,
Nem kell nekem hozzá méla sétabot.

Céлом az, hogy igazi poétává váljak,
S ne csak az utcasarkon álljak.
De a múlt hangját el nem felejtetem,
És a tétova percek nyugodtan elejtetem.

A megalázások özöne rólam leperog,
Hisz felnőt vagyok, s nem síró kisgyerek.
A porból az emberek szava felemel,
Vigyék csak a nevemet szeretettel!

Hiába, mindannyiunkban ott rejtőzködhet egy Petőfi
Sándor. Én is, te is, mindannyian Sándorok vagyunk!

OJD



A szerkesztői munkára igazán érvényes az, hogy élvezet és kellemetlenség szorosan össze van bogozva. A redaktort időnként elgyönyörködteti egy-egy pompás kézirat, máskor (sajnos sokkal gyakrabban) kirázza a hideg egy-egy borzadvány olvastán. De időnként előfordul az is, hogy potyognak a könnyei a röhögéstől, hiszen olyan baromsággal szembesül, aminőt még egy profi humorista sem tudna megírni.

Kétségkívül, a legvidámabb írók mesterei a dilettánsok.

A redakcióba érkező irományok aránya, átlagolva, a következő: 100 küldeményből 1 zseniális, 2 nagyon jó, 3 jó és még 4 megüti a közlésszintet. 50 érdektelen, 30 borzalmas, 10 pedig röhejes. Az utóbbi tízből pedig egy-kettő olyannyira kacagságos, hogy az már áthajlik jóba. Kár lemaradni róla.

Újonnan induló rovatunk az irodalom és a szerkesztés vidám oldalának kíván teret nyújtani. Paródiák, csipkelődések látnak benne napvilágot, hiszen az egymás ironizálása, karikírozása az irodalom egyik legéletesebb eleme. Ez a rovat tartalmazza a beérkező levelekre-küldeményekre való válaszokat is. A levélküldők számítsanak arra, hogy amennyiben csacskságokat postáznak, ők is lehetnek bárányok, kiket a galád Szerkesztő fölládoz az Olvasó szórakoztatásának oltárán. De ha ez megtörténik, ne sértődjenek meg, hiszen szent célért véreznek el: mindent az Olvasóért! S ha az Olvasó egy picit is föl kacag, már megérte megfabrikálni azt a fránya irományt: még ha irodalmi szempontból bűnrössz is, legalább nem érdektelen. Nem beszélve arról, hogy nyomdafestéket lát...

Tehát a *Sándor vagyok én is!* rovatban a levélváltás meg a paródiák mellett a legválogatottabb dilettáns csemegék is meg fognak jelenni. Hogy miről maradnánk le, ha nem, bizonyítja az alábbi csemege, Szerkesztő gyűjteményéből. A szerző Köszeg Vátesze, Pál Sándor, a remekművet tartalmazó füzetke címe pedig: *Az utca költője* (Szerzői kiadás, Köszeg, 1999).

Kedves fiam, Fijam!

Tudatom veled, hogy mű es jól vagyunk, s az ne furkálja lelkiséged pszihikumát, hogy elfeledkeztél gyökereidről, rúgna meg a szű.

Édsanyádat, igaz, öli meg a bánat, úgy emészti magát. Csak áll reggelente a ler mellett, ahová bébitülted vót a cirmost, mikor versenyre biztatgatád a cefrétül lipinkázó pócegerket... Csak néz a cudar ablakon át a hegyek gyomrába, s úgy elbőgi magát, hogy – hej Attiiiii!!! – hogy az alvégen iddogáló Lajos bá ujjai közt megszöki magát a pohár. Azzal törli es ki szemiből a gondod tolakodó harmat cseppecskéit. Többet estebédig aztán mukk se. Pityókaszédéskor meghódol ahajt a föld visszafójtott bánata előtt. Hajlítja derekát konokul, s tellegnek a zsákok azonmódulag. Biz a borvíz rozsdája csak jába ülepedik a bozódba, ha megtikkad es, távol tartja korcra vont szájátul.

Hanem néha elidőz vaj egy nagyobbacska gumónál. Mintha borszínű ábrázatot bukna eléje a földből. Ilyenkor csöndesen elmosolyodik, s ül kicsinyég a félhomályban. Ahol ősszel a természet tekenyőjébe sivalkodál, s óránként kellett emtetni, hogy szét ne rúgd a pólyáddal a Hargitát es.

Sántha Attila sajátkezüű adrészájára

Majdég mikoron lemenyen a nap, hazamenetel során esment meglepi a kolontos révedezés. A kapuzábéknál, ahol a leánkákot megkísérteni zsengülő kívánkozással nem késlekedél vót.

Itthon aztán kezdődődik minden elűrül. Annyit suhajtozza fáradt testyit a szuszékon, hogy a mülámpásba es füstölögni kezd a kanóc, a kebelibe feszedező szernyű nyomásoktul. Osztán csak vonja belöled a gyököt, s emel köbre gerendán túlra folyamodó tekintettel, hogy gyeermekecském, fiacskaáám!!!

Egy szem étel le nem nyomakodna a torkán. S ami már lenn es vón pityóka, visszagyün, hogy inkább nem is erötetem belé az életet.

Há még Bözse. Ammeg eleven hótra vált, mikor azt a büh cinkát látta sündörögni minap a lapockád ügyibe. Födetlen ütközőívvel, mintha a lett vón a ráadás. Ájszen, a televizorban, mikor tévedésbül a te nyakodba akaszták egy minutára a Nobel-díjat. Le is köttem szegény páráat azonmódulag a formádra emlékező sezlony közepire. Mert hogy ő nyomban veti magát a füstös elé. Mint aki észbélileg meghibádzék. Másnap meg sírül a hiúsádán át a tetőgerenda alá, ahonnet levágtuk vót a kötelet a nyakárul három eszendeje. A szomszéd Marcika mián, akiér a gyermektartást es fizetjük má a tavalyi sarjúvágás óta. De csak a mérés burjánbul rakott a kötényzsebi-

be, egy maréknyit. Aminek a főztyit rovarir táskor fenyővíznek vélted vót suttyókorodban.

Édsnyáddal s az Úr angyalaival kalákában lesködöttük a nyomát a fortyogó üstig, míg nem a füst ölelésibe nyoma vészett. De mikoron merné a cseppfolyósított idvezülést a leütött zománcú bögrébe, akivel nannyo még a pánkót formázta, mű már ott. Éppeg sikerült megállítani, hogy fel ne hajtsa a mennybemenetelt.

Azóta egyet figyeljük az árnyékszéktül a csűríg, csürkeöltul a pince garádicsáig, az útszéji kereszt gyámságos jelítül a templombéli kegye lemosztásig. De nem ám úgy, hogy észbe vegye. Mer fenyegetőzik, hogy az Olt vizibe öli magát, ejsze, ha még sokat nyújtózkodunk az árnyéka után. Az elülső fele pediglen má takarosan domborodik a rokolya alatt. Édsanyád éjjeli szabadidejiben öltögeti es titkon a pendelyeckét kicsi Attilacsának. Csöndes szipogással, rángatózva, akár a csürdöngölőtül háborgatott anyafód.

Mer, nem orcánkba vette az elvetemült némbere, hogy tűzzel emészteni ringyós versesirkáid? S óthatatlan sziporkáival éteti meg a vándormadarakat, akik imígyen ferdült iránytűvel tévelyegnek majd az idősikok között, s tavasz helyibe télidőbe leend érkezésük... Meg hogy elrontsa szíve alól a személyed átal feekent gyermekáldást! Ha térgyen állva meg nem követed...

ahogyan abba a szeriálba látta vót, mely még a nagyvilágba való elmeneteled előtt vette kezdetit. Azóta fele csepürágó má beadá a kócsot, de mindiglen el nem mulasztják, hogy másokat hozzanak cserébe. Bezzeg az elárvult hokedlid, amelyken oly ügyessen nyesegetéd óvodás korodban nyakuk felül a galamfiakat, üressen es heába epedezik utánad, velünk egyetemben.

Láddeg, má csak a segítene, ha ábrázotod lilákat játszó földimagyaróját sürgősségleg bémutatnád mindnyájunk megfakult színe előtt. Mielőtt a hitvány üdő lehetetül megkörmözik a víz, sa ciheres hóujjast nem őtene. Minélfogva úgysóvárogjuk jelen való létedet, mint a jövődó pityókatermés a tavalyi mennydörgés tüzes nyilaít, hogy csapnának beléd es mihamar.

Ézennel zárolom soraim, amiképpen reacsukul a korcsmaajtó es a kalap nélkül kitántorgó nyomára, s kívánok hazajövedeledhez ménkü sok ihletést, mert suhutt nem jó, de legsuhutt otthon.

Tuljántúl
Szerető Szüleid,
úgy mint:
Édsapád&Édsapád

ESZTE ROY

VAGYOK ÉN IS!

Postaláda

SZ. K. B.

Szív mögött / szív felett / szív alatt / Szívfalat (Szívharang)

Versiklusa, a **Gombolyag** sajnós gyöngécske, könnyen szakadó fonálból készült, nem lehet ám pulcsit varrni belőle. De talán vidéki rövid-áru-boltokban próbálkozhat vele.

Sz. P.

Természetesen szeretném, ha / Mosolyom olyan lenne mint a De Niroé, / Illatom sárgásan-zöldeskék mint a Chloé, / Kiejtésem mint Richard Burtoné, / Nyugalmam az Ágnes asszonyé (Vágyak [egy júniusi bemutatóra])

Richard Burton angol avagy magyar kiejtését irigyeli? Az Ágnes asszony-féle nyugalom egy új fogalom a lélektanban, a „Nyugodt, mint Ágnes asszony” valószínűleg el fog terjedni és kiszorítja a „Nyugszik, mint a somogyi gyerek” szólást.

Mint versében írta, szeretne olyan izmos lenni, mint Schwarzenegger és olyan okos, mint Heidegger. Javasoljuk a konditermet és a könyvtárat, sőt: vigye be az erőgépet a könyvtárba, mert szorítja az idő. Továbbá – ezt már a leveléből tudjuk – azt is szeretné, ha második kötete az Irodalmi Jelen Könyvek sorozatban jelenne meg. Ehhez még egy darabig kell mosnia költészetének lepedőjét a pataokban, eltávolítandó belőle a dilettantizmus foltjait, de vegyen példát Ágnes asszonyról, és ne adja föl. Mikor olyan izmos lesz, mint Schwarzenegger és olyan okos, mint Heidegger, és Bruce Willis is fölhívja időnként, mobilon, a kötet kiadását örömmel bevállaljuk. Reméljük, addig a kiejtése is eléri a Burton-i szintet, hogy sikerrel olvashasson föl a (természetesen júniusi) könyvbemutatót.

B. B.

sötét sövények színezik utamat / fáradtan taposom az éles gallyakat / elcsukló torkom már nem énekel / tompa lelkem már nem vezekel

„Kezdő poeta vagyok, legalábbis hiszem, hogy költői vénám van. Kérem Önöket, hogy műveim elolvasása után értesítsenek, hogy érdemes e folytatnom az írást vagy inkább ne áltassam magamat” – írja levelében.

Saját soraival válaszolunk: „de a lelked még ébren van / a szíved még meg-megdobban / ne add fel soha a küzdelmet / akkor sem, ha nem látod az értelmet!” Mi ugyan nem látjuk, de...

S. Zs.

taknyos kölyök folyton / harangot önt / kénytelen / a formát sem tudja / s reszketve lesi / lesz-e hangja neki (A harangöntés títka 1.)

Minden jel arra mutat, hogy lesz neki. Vásároljon zsebkendőt és lesse az Irodalmi Jelent, hamarosan viszontlátja verseit a lap hasábjain.

T. Á.

ki eddig hangokat nyaldosott / most vértől csapzott porba hull- / és én bõgni kezdek oly vadul / mint rosszkor támadt harcosok (Babilon)

Roppant tömör leveléből nem derül ki, hogy pályájának mely szakaszán tart. Mert ha debütáns, akkor jelezze, és mindenképpen megjelennek a versei. A versek ugyanis nagyon ígéretesek, csak nem mindegy, hogy ez az ígéretesség ifjú avagy kevésbé ifjú korban van. Tehetségéről, műveltségéről árulkodnak, de nem elég érdekesek és egyéniek. Ha még fiatal, akkor ezen minden bizonnyal lehet segíteni.

T. A. P.

Percek őrlődnek / kopott fogaskerekek / hangjai között. (Az idő fogsága)

Aforizmái jobbak, mint a versei. Csak az a baj velük, hogy sokkal inkább didaktikusak, mint szellemesek, és olyan bölcsességeket foglal-

maznak meg, amelyeknek már régóta tudatában vagyunk. Szintén aforizmatikus versei pedig nem túl izgalmas szösszenetek. Az viszont látszik, hogy ennél többre képes.

G. Cs.

Éreztem kezéd melegét, / Perverz társításban / A félelemmel. (Az Álomtól lefelé)

Mint tudomásunkra hozza, versei eddig Magyarországon, a Boldog Jövőkért kiírt 2004-es Karácsonyi Antológiában jelentek meg. Gratulálunk, de tudjuk ám, hogy ezekbe az antológiákba bárki bekerülhet, aki kifizeti a 3000 forintos taksát. Tekintve, hogy mi nem taksáljuk a szerzőket, hanem, ómódian, még mi fizetünk nekik, azaz a megjelenés melege a honoráriummal van perverz társításban, jobb verseket várunk.

C. A. (C. C.)

Elment. Azután a vita után / nem is csodálom. / Tényleg nem. Annyira. / Gondoltam..., de ez nem / barkóba. (Ilyen van)

Első küldeménye szimpatikus és alternatív. Második küldeménye azonban hemzseg a közhelyektől, ezektől meg kéne szabadulni és inkább az alternatívabb vonalon haladni. Akkor van esélye és szívesen látjuk a debüt-rovatban. A barkóbat pedig barkochbá-nak írják, amennyiben azért mégsem annyira alternatív, és nem a csávó barkójára gondol, aki elment.

W. S. A.

A megnyúlt templomtorony szélén, az ezüst-gömbön / már hasalt a puhamacska. / Fekete-résfényszem. / Nyávogása szaladt, mikor meghúzta a kötelet / a kigömbölyödött harang. - - / Véres volt az ösztön karma. Félbegörnyesztette testedet. /

Bömbölni hagyta. Hadonász csak! / Zajong! Kelepelj! (A rend malasztja – In memoriam József Attila)

Ez a harang, amelyik meghúzta a kötelet, Münchhausen bárót juttatta az eszünkbe, aki a saját hajánál fogva rántotta ki magát a mocsárból. Mi ugyan nem, de talán derék Attilánk befűzi ezt a költeményt az egereknek szánt In Memoriam-kartotékba, a túlvilágon. Ott jó helyen lesz a puha cicus...

H. T.

„Tisztelt Szerkesztőség! Remélem, hogy alkalmas a közlésre:

»Két év dala elhalkul, / és már a sírás sem jajdul, / Földben fekszik a vág; / eltemtettem; nincs barátság.« Írta: Herts Tamás (álnév).”

Persze, hogy alkalmas! Mint látja, közöltük is. Meg van elégedve?

F. Cs.

homlokom mögött sarokba szorított állatként / nyüszít az elme korcs ebe / a hideg éjben megcsörren hallhatatlanul / a csillagok láncja (Árva)

Nem jó az, ha a kutya (vagy az elme), az ember legjobb barátja, rakoncátlan. Azt a korcs ebet ki kéne kergetni, onnan, a homloka mögül, és helyette egy kezesebb fajaktyút kötni a lánc végére. Nem egyébrt, de van tehetsége; nyírbálja meg a vadhajtságait, és a kutyacsere után jelentkezzen ismét.

B. I.

Jaj, az emberek, errefelé, kígyónyelvű parányok! Egyede / Farsangi világban szól csak igazat, ha rejtetni tud. Mimikri hasítja / Hátán a pikkelyes bőrt, dala elrepedt tülök, ökörszarvon tódul mindenfelé, / Ahol példánya él. (Vergiliusszal a bálban)

Kissé bőbeszédű (130 soros, szinte 9000 leütésnyi) poémáját örömmel publikáljuk, amennyiben lerövidíti 12 sorra és maximum 400 leütésre. Próbálja meg. Adynak sikerült, igaz, ő a Vergiliusnál szűkszavúbb Lédával bálzott...

G. T.

Verséi kitörő örömet okoztak redakciónkban. Olyannyira, hogy **Az egér és a hold** címet viselő, Eminescu Esticsillagát a porondról lesöpörő szerelmi költeményét teljes egészében idézzük.

Nyújtózkodó esti fényben

Csilingel a gyöngyvirág,
„De szép ez a muzsikaszó!”
Suttogja a holdvilág.

Apró gyémánt dús serege
Cifráz minden csillagot,
Lelassul a tenger hullám,
Sóhajj egyet, s jó nagyot.

Karjaiban mélyen alszik
Fáradtan a napocska,
Miután a vadvirágot
A mezőre taposta.

A gyöngycsengő szirma alatt
Lakik egy kis egérke,
Megszerette a holdvilág,
S tücsökkel jött el érte.

„Lennél-e a feleségem?”

Esdeklelt a holdvilág,
„Megesküdünk holnap reggel,
S nászutunk a nagyvilág.

Játszadoznánk csillagokkal,
Csúszkálnánk a Tejútön,
Szaladj ide, fel az égre,
Egy sugaram lenyújtom.”

Gondolkodott az egérke,
Rágódott a kérésen,
Majd így szólt a holdvilágnak:
„Jó, de van egy kérésem.

Nem megyek én fel az égre,
Túl magas az énnekem,
Itt van apám, itt van anyám,
Nekem itt az életem.

Gyere inkább le a mennyből.
Otthonunk a gyöngyvirág,
Nyoszolyának itt a pázsit,
Lámpának a napvilág.

Rózsaszírom lesz a párnánk,
Takarónk a levele,
Szerenádol majd a tücsök,
S ha nem, akkor ki vele!

Legyezőnek búzakalász,
Pipacs ad majd árnyékot,
S míg ragyogod a világot,
Rád szívesen várnék ott”.

„No, az bizony cifra lenne!”
Csalódott a holdvilág,
„Mert amíg az eget járom,
Nem ragyoghatok terád.

S amikor a nap felébred,
Lecsukódnak szemeim,
Hogy tudlak majd simogatni
Ha alszanak kezeim?”

Éppen akkor ébredezett,
Nyújtózott a napocska,
S egyetlenegy sugarával
A hold szemét lecsukta.

A hold azóta minden éjjel
Az egérkét keresi,
S könnyeiből a kováccsal
Ezüst fényét vereti.

És csak arról álmodozik,
Valaha a nap kisüt,
Hogy egy reggel elfelejti,
S az éjszakát el nem rejti,
Csak akkor a mennyegzőre
Dobos tortát majd ki süt?

Nemcsak Eminescut, de magát a nagy Uhrin Benedek költő-énekest is megszegyenti, akinek fantáziájából csak egy kis virág és egy még kisebb harmatcsepp szerelmének megdalolására futotta. Feltétlenül küldjön még! Akár témákat is javasolhatunk, megírásra vár még a Szende Tápír és a Halley üstökös szerelmének tragikus históriája, a Grönlandi Bálna és a Mezei Poloska heves üzekedésének rimes megéneklése, de az is tudomásunkra jutott, hogy Tom és Jerry anyai acsakardós után egymásba szerettek, s bár nem kaptak pápai engedélyt, de készülnék összeházasodni, Amszterdamban.

JOHANN VON KRONSTADT

